

Kauno lopšelio- darželio „Želmenėlis“

Elektroninis laikraštis

ŽELMONAUTAS

NR. 3

Jis žino,

kur yra darželis, į kurį nori kiekvienas vaikas...

Kaunas, 2015 m. rugsėjis

Su RUGSĖJO 1!

Kažkas pabeldė į duris,
Kažkas miegot neleidžia...
Atmerkęs nuostaboj akis
Matai Rugsėjo veidą.
Pasipuošė ruduo fraku
Ir įmetė pro langą
Rugsėjo astrų sulytų,
Ištiesęs savo ranką.
Atėjo šventė į namus,
Pakvipo viskas knygom.
Rugsėjis su Tavim perpus
Užsiėmė dalybom.

Dalino rudenio lapus-
lapus baltųjų knygų.
Pavertęs rašalą lietum
Lydės Tave darželin...

Mieli vaikai, tėveliai, kolegos pedagogai,

Gyvename tokiu ritmu, kai laiką skaičiuojame rugsėjais. Kažkas pirmąsyk atvedėte savo mažylį į darželį, ir jis (ji) pareis namo kupinas naujų įspūdžių, emocijų. Kažkas pirmąsyk atvėrė darbovietės duris, ir buvo pasitiktas smalsių akučių. Ir visa tai yra mūsų puikios kasdienybės akimirkos, kuriomis dalijamės ištisus metus. Jūs esate laimingi tėvai, nes patekote į darželį, į kurį nori kiekvienas vaikas. Jūs esate laimingi pedagogai, nes esate ten, kur galėsite augti profesionaliai, kur Jus lydės puiki specialistų komanda. Mes džiaugiamės, kad Jūs čia esate. Sveiki sulaukę rugsėjo, Želmeniečiai!

Nuoširdžiai Jūsų

Direktorė Lina

Želmonautas žino

Savitumas - ugdymas personažų pagalba

Kalbėdami apie tikrąją vaikystę, neatsiesime jos nuo vaikų pamėgtų kalbančių žvėrelių, žaismingų mistifikuotų personažų ar pasakų veikėjų, kuriuos jie kartais savo fantazijomis įgarsina ir patys. Kai pasakome, kad mūsų ugdymas personažais yra išskirtinis, dažnas tai susieja su vaidybos, teatrinio meno plėtote ir sako, o koks gi tai išskirtinumas, juk daugelis darželių užsiima vaidyba, stato spektakliukus ir nieko čia savito. O visgi savitumas yra didelis? Kiek matėte kartu didelį krokodilą kartu su Flinstounais kuriantį saugumo savaitę? Ne dieną, ne valandą, net ne popietę, o savaitę lyg pakvaišusius siautėjančius urvinius Flinstounus, kurie pasitinka policijos atstovus, gaisrininkus bei medikus ir kartu su vaikais dalyvauja, mokosi, klausosi, varžosi. Kiek matėte, kad aktyvus varliukas Želmis mokytų šokti Nykštukų šokį vaikus, pakviestų į eko konferenciją ir kartu su konferencijos dalyviais mokytųsi pažinti spalvas. Tai pirmasis ugdymo personažais įstaigoje etapas, kai vaikas turi galimybę ne tik pažinti ir paliesti kiekvieną iš personažų, pasimankštinti su išmaniuoju voru, pašokti su varliuku ar paūžauti su Flinstounais ar dalyvauti Pelių mokykloje ar straksėti geltonuoju plytu keliu su Bailiuoju Liūtu ar Medkirčiu. Tai galimybė mokytis socialinių įgūdžių, dalyvauti edukacinėse veiklose ne valandos spektaklyje, tačiau ištisą laiką. Personažai eina per grupes, kalbasi su vaikais, dalyvauja logopediniuose užsiėmimuose. Jų yra visur. Jie yra švenčių, renginių veiklos aktyvas. Antrasis etapas, - kai atsiranda mažieji ir didieji personažai, leidžiantys vaikui, turinčiam specialiųjų poreikių sutrikimą, socialinių įgūdžių raiškos problematiką, užsidengti veidus po personažų kaukėmis ir drąsiai, nesivaržant išsakyti savo vaikišką nerimą ir rūpesčius, tai tam tikra pagalbos vaikui ir jo ugdymo proceso kokybės užtikrinimo forma. Šalia jo lieka didysis personažas, kuris pamoko. Vaikai ištisai esti tam tikrame kūrybiniame endometriume ir puikiai jaučiasi jame būdami. Nuo vaidybinio ir teatrinio ugdymo tai skiriasi tuo, kad vaikai šio proceso neapleidžia nei viename veiklos sektoriuje-

ar imsime švietimo pagalbą, ar imsime ugdymo procesą, įgyvendinant ikimokyklinio (priešmokyklinio) ugdymo programą, ar švenčių metu. Galbūt todėl mūsų ugdytiniams samdomi personažai (kapitonas Flintas, raganėlė Pipirina, ar kt.) jau poišleistuvinėse šventėse nebedaro tokio kerinčio įspūdžio, nes vaikai pripratę, kad ištisus metus įstaigoje matyti bėgiojančius visokio plauko lokius, krokodilus, vorus, varles ir kitokius personažus.

Ką gauna vaikas, įsuktas į nuolatinį pedagoginį personažų žaismą?

- Ugdymo proceso įvairovę ir žaismingumą;
- Galimybę išreikšti save, nepatiriant streso;
- Nenutrūkstantį edukacinio prūsinimo procesą;
- Socialinių įgūdžių stiprinimą ir pagalbą;

Personažo užduotys:

1. Kurti saugią, funkcionalią, vaiko poreikius ir gebėjimus atitinkančią ugdymo(si) aplinką.
2. Plėtoti pozityvius vaiko – šeimos – pedagogo santykius, grindžiamus partneryste, abipusiu pasitikėjimu.
3. Saugoti, stiprinti vaiko fizinę, psichinę, sveikatą, tenkinti aktyvumo ir judėjimo poreikį, palengvinti vaiko adaptaciją naujoje ugdymosi aplinkoje.
4. Vertinti, branginti vaiko aktyvumą, iniciatyvumą pedagoginiame procese, atskleisti ir plėtoti kiekvieno individualius gabumus.
5. Skatinti vaiką kaupti naują patirtį per pagrindinę veiklą – žaidimą.

Galime tik pasidžiaugti, kad yra auklėtojų, kurios kartu su vaikais veikia, vaidina, dainuoja, šoka, nes būtent tokių suaugusiųjų vaikams ir reikia. Ir tai, kas darželio šventės žiūrovui buvo „žiauriai negražu ir baisiai juokinga“, vaikui galėjo būti neužmirštama smagi akimirka, kai darželio auklėtoja dūko su visais vaikais ir buvo šalia. Tai tikrosios vaikystės vaizdas, kai bendroje veikloje pamiršamos pareigos, socialinis statusas, amžius. Juk taip dažnai patys artimiausi suaugusieji, paisydami įvairiausių pačių prisigalvotų „viršverčių“, taip ir lieka savo vaikų vaikystės stebėtojai.

Tikslingumas tokios veiklos

Tenkinti natūralų vaiko poreikį žaisti. Ugdyti kūrybiškumą. Skatinti spontaniškai, savarankiškai veikti. Praplėsti savo ir aplinkinio pasaulio suvokimą. Lavinti penkis jautimus. Padėti išvelgti

modelius ir suvokti ryšį. Skatinti išreikšti emocijas ir jausmus. Ugdyti gebėjimą kūrybingai mąstyti ir įveikti sunkumus. Ugdyti savigarbą. Tenkinti vaikų poreikį žaisti individualiai, nedidelėmis grupelėmis bei komandomis. Lavinti viso kūno judesius. Skatinti susikaupti, lavinti vaizduotę. Atskleisti visuomeninių vaidmenų ir santykių suvokimą. Ugdyti gebėjimą suvokti gerai bei prasčiau išsivysčiusius gebėjimus, pomėgius, nemėgstamus dalykus. Lavinti pažinimo įgūdžius, suvokti ryšius, perprasti etalonus, sisteminti informaciją. Ugdyti gebėjimą kurti ir vykdyti planus. Padėti suvokti praeities, dabarties įvykius, ateities vizijas, planus. Skatinti intelekto raidą. Teikti vaikui galimybę aiškintis elementarias matematikos sąvokas. Skirti medžiagas ir daiktus į grupes, kategorijas. Plėsti vaikų mokslinių sąvokų apimtį. Ugdyti bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžius. Turtinti žodyną, lavinti kalbą. Skatinti įsijausti į pasirinkto personažo kalbą, manieras, būdus. Formuoti teigiamus tarpusavio santykius: draugiškumą, tarpusavio pagalbą, organizuotumą, mokėjimą laikytis žaidimo taisyklių. Siekti, kad žaidimo metu vaikai patirtų estetinį pasigėrėjimą. Ugdyti valingus veiksmus. Formuoti dorovinius – estetinius santykius. Skatinti pamėgdžioti suaugusiojo darbo veiksmus. Siūlyti pagal amžių patiems pasigaminti vaidybines lėles. Skatinti vaikus bandyti naujus vaidmenis, naują veiklą. Ugdyti kritišką mąstymą. Formuoti vaikų gebėjimą parinkti vietą žaidimui, sukurti tinkamą nuotaiką. Ugdyti gebėjimą nuosekliai atlikti vaidmenis ir veiksmus. Palaikyti vaikų norą žaisti bendrus žaidimus bei plėtoti siužetą. Skatinti domėjimąsi knygomis, plėtoti vaikų kūrybinius sugebėjimus. Skatinti vaikus kurti, improvizuoti, pasitikėti savo jėgomis. Ugdyti gebėjimą saugiai elgtis aplinkoje. Laikytis elementarių elgesio taisyklių. Įtvirtinti higienos ir savitvarkos įgūdžius. Įgyti žinių apie saugų eismą. Supažindinti su tautinėmis, šeimos šventėmis, jų tradicijomis ir papročiais. Ugdyti pagarbą savo istorijai.

Publikaciją rengė: projektų vadovė Saulė Šerėnienė

Želmonautas moko

ADAPTACIJA - baubas tėvams

Kiekvieną rugsėjį tėvai su nerimu laukia naujo etapo savo šeimoje – pirmosios vaiko dienos ikimokyklinio ugdymo įstaigoje – darželyje. Kokiomis akimis vaikas pamatys savo antruosius namus pirmosiomis dienomis, tokį įspūdį jis ilgai nešiosis savo atmintyje. Šiame straipsnyje aptarsime, ar pirmieji patyrimai lemia tolesnę vaiko adaptaciją darželyje? Su kokiomis problemomis dažniausiai susiduria ikimokyklines įstaigas pradėję lankyti vaikai ir jų tėvai? Ką turi žinoti gimdytojai apie mažylio adaptaciją darželyje?

Ar įmanoma paruošti vaiką darželiui?

Adaptacija reiškia prisitaikymą prie aplinkos. Tai būdinga ir suaugusiems žmonėms, kurie tokias situacijas kasdieniame gyvenime išgyvena gana dažnai. Suaugusieji jau turi patirties prisitaikyti prie naujo darbo, kolektyvo, naujos gyvenamosios vietos, todėl pasikeitimui gali pasiruošti iš anksto. Skirtingai nei suaugusio asmens, vaiko, kurį planuojama atiduoti į ikimokyklinę ugdymo įstaigą, atsiskyrimas nuo namų aplinkos ir artimiausių žmonių vyksta pirmą kartą, todėl jam sunku įsivaizduoti, ko nėra jis patyręs.

Pradėjęs lankyti darželį, mažylis greitai supranta, kad nebebus taip, kaip buvo, ir pradeda iš visų jėgų protestuoti bei siekti susigrąžinti įprastą gyvenimo aplinką.

Teigiama, kad trejų metų vaikas dar per mažas suvokti savo emocijas, todėl jis negali jų valdyti. Jokie išankstiniai pasakojimai apie įsivaizduojamą darželio lankymą, apie būsimus naujus žaislus ir užsiėmimus nepadės vaikui tą akimirka, kai jis liks be tėvų visiškai naujoje aplinkoje. Vaikui namų aplinka, buvimas su tėvais yra pats svarbiausias pirminis poreikis. Pradėjęs lankyti darželį, mažylis greitai supranta, kad nebebus taip, kaip buvo, ir pradeda iš visų jėgų protestuoti bei siekti susigrąžinti įprastą gyvenimo aplinką. Dažniausiai vaikas pamažu apsipranta, susiranda naujų draugų, žaidimų ir taip po truputį užsinori lankyti darželį. Tai – normali mažo vaiko jausmų eiga, kurią reikia suprasti ir kantriai išlaukti. Daug blogiau, jei vaikas neišgyvena jokių jausmų adaptacijos laikotarpiu ir užsisklendžia savyje.

Tėvai, o ne vaikai visų pirma turi būti pasiruošę darželiui

Ar dažnai susiduriama su vaiko adaptacijos problema darželyje? Kokias klaidas dažniausiai daro tėvai, veddami vaiką į darželį? Į šiuos klausimus atsakyti padėjo ir savo patirtimi pasidalino Vilniaus menų darželio-mokyklos „Dainorėliai“ auklėtoja Asta Aleksienė. „Vieni vaikai lengviau prisitaiko prie naujos aplinkos, kiti – sunkiau. Tai nepriklauso nuo vaiko amžiaus ar lyties. Vieni vaikai jau trejų metų yra pasiruošę, o kiti – net penkerių nėra pasirengę lankyti darželio. Niekas geriau už tėvus nepažįsta savo vaikų, todėl būtent tėvai turėtų stebėti savo vaiką ir jo savarankiškumą“, – teigė auklėtoja. A. Aleksienė.

Kiekvieną rytą ji pasitinka pačius mažiausius darželio lankytojus, mato, kaip jie nenoriai paleidžia savo tėvelius į darbą ir prašo kuo greičiau grįžti. Ilgametė patirtis padeda suprasti, kaip vaikams padėti, ką jiems pasakyti, kad ikimokyklinio ugdymo įstaigos lankymas vaikams netaptų kančia, priešingai – jie džiugiai lauktų kitos dienos darželyje.

Paklausus pašnekovės, kokias klaidas dažniausiai daro tėvai, A. Aleksienė atsakė: „Sunki vaiko adaptacija darželyje – tai visų pirma tėvų, o ne vaikų problema. Greita ir sėkminga vaiko adaptacija daugiausia priklauso nuo tėvų pasiruošimo leisti vaiką į darželį. Deja, dažnas atvejis, kai patys tėvai nebūna pasiruošę naujam vaiko periodui, per kurį jis bus irzlus, pasimetęs, gal ir piktas ar agresyvus, nusiminęs ar perdėtai aktyvus. Tėvai tikisi, kad vaikui bloga nuotaika greitai praeis. Kai ji per kelias savaites nepraeina, tėvai patys pradeda nerimauti ir susierzina. Tokią savijautą vėl perima vaikai ir šeima papuola į užburimą ratą“.

Kai vaikas pradeda lankyti darželį, pirmiausia tėvai turėtų pristatyti savo vaiką, tai yra pasikalbėti su vaiko auklėtoja ir pasakyti, koks vaikas yra.

Pasak A. Aleksienės, kita dažna tėvų klaida – vengimas kalbėti apie savo vaikus su darželio auklėtojomis, kurios ugdyt jį atžalas. Vaikai – labai skirtingos asmenybės. Ne taip paprasta iš karto juos gerai pažinti. Auklėtojos gali padėti spręsti vaikų adaptacijos problemą, tačiau visiškai jos neišspręs, jei tėvai auklėtojoms nepapasakos apie savo vaikų ypatumus, įpročius, pomėgius, charakterį. „Kai vaikas pradeda lankyti darželį, pirmiausia tėvai turėtų pristatyti savo vaiką, tai yra pasikalbėti su vaiko auklėtoja ir pasakyti, koks vaikas yra, ar jis turi mėgstamą savo žaislą ar veiklą, kaip jis greičiausiai nusiramina ir pan.“, – savo patirtimi pasidalino darželio auklėtoja.

Kaip tinkamai pasiruošti darželiui?

Taigi, specialistų nuomonė ir praktika rodo, kad vaiko adaptacijos sėkmę lemia tinkamas tėvų pasiruošimas – kuo labiau tėvai pasirengę šiam naujam etapui, tuo ramiau jie jaučiasi susidūrę su pirmaisiais sunkumais. Vilniaus menų darželio-mokyklos „Dainorėliai“ auklėtoja A. Aleksienė davė keletą patarimų tėvams, besiruošiantiems vaiką leisti į ikimokyklinio ugdymo įstaigą:

Susipažinti su ikimokyklinio ugdymo įstaiga. Jei yra galimybė – tėvai turėtų savo atžalai parinkti jiems patinkantį darželį. Pasirinkti pageidaujamą darželį galima ne visose savivaldybėse, nes daugelis jų turi nustatytą tvarką, kuria priskiria tam tikras gyvenamąsias teritorijas atskiroms ikimokyklinio ugdymo įstaigoms, tačiau tėvams bet kuriuo atveju vertėtų iš anksto susipažinti su darželio aplinka ir auklėtojomis.

Atvedus vaiką į darželį, reikia jį pristatyti auklėtojoms. Tėvai turėtų kuo daugiau auklėtojoms atskleisti savo mažylio charakterio savybių, apibūdinti temperamentą, jei reikalinga – papasakoti apie buvusias svarbius vaiko gyvenimo įvykius.

Tėvai turi aktyviai dalyvauti vaiko adaptacijos laikotarpiu. Tai yra labai svarbu jau leidžiant vaiką į darželį. Dažnai vaikui pradėjus eiti į darželį, tėvai greitai nusiramina ir nebesidomi vaiko nuotaikomis, išgyvenimais. Tėvai turėtų nuolat aktyviai domėtis, kaip vaikui sekasi, nes kiekviena diena darželyje vaikui gali atnešti ką nors naujo.

Turėti pakankamai kantrybės. Kartais tėvai tikisi, kad po kelių savaitių ar dienų vaikas pripras prie darželio. Kartais adaptacijos laikotarpiui užtrukus, vaikas tampa irzlus, o tėvai – nepatenkinti. Rekomenduojama tėvams atvedus vaiką į darželį ne iš karto lėkti į darbus, o pabūti valandėlę kitą su mažyliu. Tai svarbu ypač ikimokyklinio ugdymo įstaigos lankymo pradžioje.

Nereikalauti iš vaiko per daug. Vaikai, pradėję lankyti darželį, yra itin jautrūs. Tėvai ir ugdytojai turėtų nepersistengti, reikalaudami iš vaiko savarankiškumo. Kiekvienam yra savas laikas, todėl svarbiausia išlaukti, kada vaikas taps savarankiškas, ir supratingai jį palaikyti.

Stebėti vaiką. Kiekvieną dieną stebėti vaiko nuotaikas, nes iš jo nuotaikų galima spręsti apie jo vidinę būseną. Tai reikalinga tam, kad neliktų ilgai uždelstų ir neišspręstų problemų.

Nenuolaidžiauti vaikui. Nevertėtų pataikauti vaikui. Pažadai už dalykus, kuriuos vaikas privalo daryti, skatina manipuliacijas. Vaikas turėtų suvokti, ką jis turi daryti be nuolaidų, o tik su palaikymu. Tėvai neturėtų pirkti vaikams naujų žaislų ar kaip kitaip pataikauti už tai, kad jis lanko darželį.

Kiekvienas vaikas yra skirtingas ir unikalus. Nėra universalių taisyklių, kaip vaiką pripratinti prie darželio. Galima pasinaudoti patarimais, pasidalinti patirtimi. Vis dėlto auklėja A. Aleksienė pabrėžia, kad niekas nepažįsta vaikų geriau už tėvus, todėl tik patys gimdytojai gali pasirinkti geriausius ir jų vaikams tinkamiausius patarimus.

Sonata Chranovskienė (parengta pagal publikaciją www.ikimokyklinis.lt)

Želmonautas konsultuoja

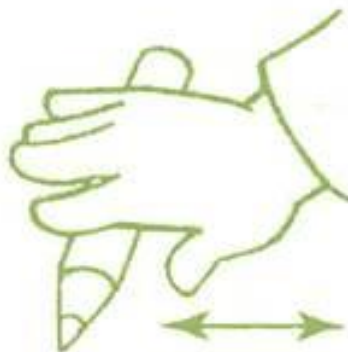
Pirštukų masažas

Mes gerai žinome, kad bet kokie pirštų žaidimai, masažas, yra svarbūs ikimokyklinio amžiaus vaikams, nes teigiamai veikia kalbos bei mąstymo centrus, skatina vaiko kalbos raidą.

Ikimokyklinukai mėgsta piešti, spalvinti knygutes. O jei vaikui, prieš pradėdant piešti, pasiūlyti pažaisti su pieštukais, masažuoti pirštelius ir delniukus? Tai nėra sudėtinga, reikia turėti tik "briaunotus" pieštukus. Vaikas pats gali išmokti masažuoti pirštus, delnus, pirštų pagalvėles braukdamas įvairiomis kryptimis. Toks masažas ir žaidimai su pieštukais padeda vaiko kalbos vystymuisi, lavinama smulkioji motorika.

Visų vaikučių namuose gyvena pieštukai. Pažiūrėk, kokie jie visi skirtingi: ilgi, trumpi, stori, ploni, įvairiaspalviai. Su pieštukais tu spalvini, pieši, rašai raides, skaičius. Bet ar žinai, kad gali ir žaisti su savo pirštukais? Paimk pieštukus ir pažaiskime kartu. Linksmasis pieštukas tau linki sėkmės!

- *Rieda rieda mus pieštukas, tai pirmyn, tai atgal, tai kairėn tai dešinėn*

Pieštuko ridenimas stalo paviršiumi.

Paimk storą pieštuką, padėk jį ant stalo ir paridenk vienu delniuku, po to kitu. Ir taip keletą kartų.

- *Kuriu kuriu ugnele*

Ridename pieštuką tarp delniukų.

Padėk pieštuką ant vieno delniuko ir uždenk jį kitu. Paridenk pieštuką tarp delniukų iš pradžių lėtai, po to greitai. O dabar pabandyk ta pati padaryti su dviem pieštukais.

- *Aš mokausi groti*

Spaudžiame pieštuką pirštų galiukais

Paspausk pieštuką kiekvienu pirštelio galiuku. Spausk stipriau!

- *Slėpynės*

Suspausti pieštuką delne.

Paimk trumpą pieštuką ir sugniaužk kumštuką, paslėpk. O dabar paslėpk kitoje rankelėje.

Publikaciją rengė logopedė Rima Kostkuvienė

Želmonautas kviečia

Nuspalvink

Rugsėjo mėnesį gimusius, Želmonautas kviečia atsistot

Kamilę iš „Papartėlio“ grupės;

Faustą iš „Varpelio“ grupės;

Eigirdą iš „Ramunėlės“ grupės;

Vytenį iš „Pakalnutės“ grupės;

Martyną iš „Pakalnutės“ grupės;

Edviną iš „Saulutės“ grupės;

Lidiją iš „Varpelio“ grupės;

Augustą iš „Pakalnutės“ grupės;

Gabiją iš „Ramunėlės“ grupės;

Nojū iš „Dobilėlio“ grupės;

Deimantę iš „Rugelio“ grupės;

Roką iš „Papartėlio“ grupės;

Patriciją iš „Giliuko“ grupės;

Moniką iš „Dobilėlio“ grupės;

Gustę iš „Žirniuko“ grupės;

Aistę iš „Varpelio“ grupės;

Taip pat labai sveikiname:

Direktoriaus pavaduotoją ūkio reikalams, auginančią dukrytę Loretą;

Auklėtoją Vydą;

Auklėtojos padėjėją Editą;

Kviečiame miklinti protą